

POSTANOWIENIE

26 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

na posiedzeniu niejawnym 26 stycznia 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku B. A.

z udziałem M. M., O. M., M. M.1., K. S. i B. R.

o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności,

na skutek skargi kasacyjnej B. A. i K. S.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z 21 grudnia 2021 r., III Ca 865/19,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od wnioskodawczyni B. A. na rzecz uczestników:
M. M., O. M. i M. M.1. kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta
złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 21 grudnia 2021 r, Sąd Okręgowy w Nowym Sączu, w sprawie z wniosku B. A. z udziałem M. M., O. M., M M.1., K. S., B. R. o podział majątku wspólnego i zniesienie współwłasności, zmienił na skutek apelacji uczestnika M. M. postanowienie Sądu Rejonowego w Nowym Sączu z 15 kwietnia 2019 r. w ten sposób, że:

- w pkt 1.1. w miejsce wartości „197 216 zł” wpisał wartość „245 897 zł”;
- w pkt 1.2 w miejsce wartości „21.203 zł” wpisał wartość „26 617 zł”;
- w pkt 1.3 w miejsce wartości „19.579 zł” wpisał wartość „24 845 zł”;
- w pkt. III. oraz pkt. V – XIII, nadał treść:

„III. dokonać podziału majątku wspólnego B. A. i M. M. oraz zniesienia współwłasności w ten sposób, że:

1. działkę ew. nr [...] przyznać na współwłasność M. M. w 25/100 części, M. M.1. w 25/100 części, B. A. w 40/100 części i K. S. w 10/100 części,

2. zabudowaną działkę ew. nr [...] 1 przyznać na współwłasność M. M. i M. M.1., po 1/2 części,

3. zabudowaną działkę ew. nr [...]2 przyznać na współwłasność B. A. w 9/10 części i K. S. w 1/10 części,

4. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w K. przy ul. [...] oraz kiosk nabiałowy i kiosk odzieżowy przyznać na własność M. M.”;

V. zasądzić od M. M.1. tytułem spłaty na rzecz:

1. M. M. 2 280,10 zł (dwa tysiące dwieście osiemdziesiąt złotych 10/100),

2. O. M. 153 001,00 zł (sto pięćdziesiąt trzy tysiące jeden złotych 00/100), której płatność rozłożyć na dwie raty - pierwsza w kwocie 53 001,00 zł (pięćdziesiąt trzy tysiące jeden złotych 00/100) płatna w terminie sześciu miesięcy od prawomocności postanowienia i druga w kwocie 100 000,00 zł (sto tysięcy złotych 00/100) płatna w terminie dwunastu miesięcy od prawomocności postanowienia,

3. K. S. 59 255,70 zł (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt pięć złotych 70/100), płatną w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia,

- w każdym przypadku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek przekroczenia terminu płatności rat;

VI. zasądzić od B. A. tytułem spłaty na rzecz:

1. O. M. 64 781,30 zł (sześćdziesiąt cztery tysiące siedemset osiemdziesiąt jeden złotych 30/100) płatne w terminie sześciu miesięcy od prawomocności postanowienia;

2. K. S. 25 089,20 zł (dwadzieścia pięć tysięcy osiemdziesiąt dziewięć złotych 20/100), płatną w terminie sześciu miesięcy od uprawomocnienia się

postanowienia; w każdym przypadku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek przekroczenia terminu płatności rat;

VII. zasądzić od M. M. na rzecz B. A. tytułem spłaty z majątku wspólnego 147 714,10 zł (sto czterdzieści siedem tysięcy siedemset czternaście złotych 10/100), której płatność rozłożyć na dwie raty - pierwsza 47 714,10 zł (czterdzieści siedem tysięcy siedemset czternaście złotych 10/100) płatna w terminie jednego miesiąca od prawomocności postanowienia, zaś druga 100 000,00 zł (sto tysięcy złotych 00/100) płatna w terminie sześciu miesięcy od prawomocności postanowienia wszystko z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek przekroczenia terminu płatności rat;

VIII. zasądzić od M. M. na rzecz B. A. 4 614,00 zł (cztery tysiące sześćset czternaście złotych 00/100) tytułem pożytków osiągniętych z wynajmu mieszkania, płatne w terminie jednego miesiąca od prawomocności postanowienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek przekroczenia terminu płatności;

IX. zasądzić solidarnie od M. M. i O. M. na rzecz K. S. 2 744,18 zł (dwa tysiące siedemset czterdzieści cztery złote 18/100), a ponadto na rzecz K. S., B. A. i B. R., jako spadkobierców S. R. kwoty po 914,73 zł (dziewięćset czternaście złotych 73/100) tytułem pożytków;

X. zasądzić od B. A. na rzecz M. M. 111 592,80 zł (sto jedenaście tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt dwa złote 80/100) tytułem zwrotu nakładów na mieszkanie stanowiące przedmiot spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w wysokości 91 190,60 zł (dziewięćdziesiąt jeden tysięcy sto dziewięćdziesiąt złotych 60/100) oraz tytułem różnicy w pożytkach wynikających z wynajmu kiosków odzieżowego i nabiłowego w wysokości 20 339,20 zł (dwadzieścia tysięcy trzysta trzydzieści dziewięć złotych 20/100), której płatność rozłożyć na dwie raty - pierwsza 52 328,10 zł (pięćdziesiąt dwa tysiące trzysta dwadzieścia osiem złotych 10/100) płatna w terminie jednego miesiąca od prawomocności postanowienia, zaś druga 59 201,70 zł (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy dwieście jeden złotych 70/100) płatna w terminie sześciu miesięcy od prawomocności postanowienia wszystko z ustawowymi odsetkami za opóźnienie na wypadek przekroczenia terminu płatności rat;

XI. w pozostałym zakresie oddalić wzajemne żądania rozliczenia wydatków, nakładów i pożytków;

XII. nakazać wnioskodawczyni i uczestnikom wzajemne wydanie przyznanych im składników majątkowych, a w szczególności wydanie wnioskodawczyni przez uczestnika O. M. wszystkich zajmowanych przez niego pomieszczeń znajdujących się w budynku położonym na działce nr [...]2, jak również wydanie uczestnikowi M. M. przez wnioskodawczynię B. A. kiosku odzieżowego;

XIII. wartość przedmiotu postępowania ustalić na kwotę 2 039 618,00 zł (dwa miliony trzydzieści dziewięć tysięcy sześćset osiemnaście złotych 00/100)";

- dotychczasowym punktom nr XIII do XVI nadał odpowiednio numerację XIV do XVII (pkt 1);

- w pozostałym zakresie oddalił apelację (pkt 2) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt 3 i 4).

2. Od powyższego postanowienia skargę kasacyjną wywiodła wnioskodawczyni, wskazując na naruszenie art. 378 § 1 i 2 w zw. z art. 382 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

3. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Podawała, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i potrzeba wyjaśnienia granic rozpoznania apelacji jednego z uczestników postępowania o podział majątku wspólnego byłych małżonków i zniesienie współwłasności w przypadku zaskarżenia tylko przez jednego z uczestników apelacją sposobu podziału nieruchomości bez zaskarżenia przez niego sposobu podziału geodezyjnego.

Skarga kasacyjna jest też oczywiście zasadna z uwagi na to, że Sąd drugiej instancji dokonał nowego podziału nieruchomości pomiędzy uczestnikami nie przeprowadzając jednakże oceny możliwości zmiany sposobu geodezyjnego podziału.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu

Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przysądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

5. Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności zwraca uwagę, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów budzi poważne zastrzeżenia. Jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawa) generalnie wyklucza możliwość stwierdzenia oczywistej zasadności skargi. Przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawarte w pkt 1 i 4 art. 398⁹ § 1 k.p.c. wzajemnie się, co do zasady, wykluczają, ponieważ zakładają przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zarówno z uwagi na interes publiczny (pkt 1), jak i prywatny skarżącego (pkt 4). Trudno sobie wyobrazić sytuację, w której wyrok jest oczywiście wadliwy, a jednocześnie w sprawie występuje tak poważna wątpliwość prawna, że wymaga interwencji i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy.

6. Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także

dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Skarżąca nie sprostала powyższym wymogom.

Sformułowane przez nią zagadnienie prawne nie ma waloru uniwersalnego problemu prawnego, jest ściśle powiązane z rozstrzyganą sprawą i w istocie zmierza do zaprezentowania przez skarżącą własnej oceny rozstrzygnięcia. Pozwala to na przyjęcie, że skarżącej nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

7. Odnosząc się do powołanej przez skarżącą przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, wskazać trzeba, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania, wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzenia wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (zob. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12).

Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów, świadczących o skutecznym wykazaniu przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca ograniczyła się do ogólnego zakwestionowania rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji. Nie wykazała jednak, że w sprawie doszło do kwalifikowanego, widocznego bez potrzeby głębszej analizy naruszenia przepisów prawa, które prowadziłoby do wydanie oczywiście wadliwego orzeczenia.

8. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

9. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 520 § 3 k.p.c. oraz w związku z § 4 ust. 1 pkt 8, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

[ał]

[wr]